

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๓๙
วันจันทร์ ที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาต สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	โฆษกกรรมการ
๕. นายวรชิต สิงหเสนี	โฆษกกรรมการ
๖. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	โฆษกกรรมการ
๗. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๘. นางกิริณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๙. นางจุรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๑๐. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๑. นายเอียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๒. พลเอก นิวัติ ศรีเพ็ญ	กรรมการ
๑๓. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๔. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๕. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๖. พลตรี วีระ โรจนนาค	กรรมการ
๑๗. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๘. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๙. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๒๐. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

นายศุภชัย ยาวะประภาช (ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายจินตพันธุ์ ทังสุบุตร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ

๒. นายวราห์ เห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

๒. ว่าที่เรือดรี ยุทธนา สำเภาเงิน

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการการปกครอง

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. นางกาญจนารัตน์ สิริโรจน์

๒. นายเชษฐ์ โทณะวนิก

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุภัทรา เชื้ออรอด

๒. นางสาวจิตติพร วิชัยชนพัฒน์

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๑ วันอังคาร ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๒ วันพุธ ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๓ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๔ วันจันทร์ ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๕ วันอังคาร ที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๖ วันพุธ ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๗ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๘ วันศุกร์ ที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๙ วันจันทร์ ที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๐ วันอังคาร ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๑ วันพุธ ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๒ วันพฤหัสบดี ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๓ วันศุกร์ ที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๔ วันจันทร์ ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๕ วันอังคาร ที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๖ วันพุธ ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๗ วันพฤหัสบดี ที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๘ วันศุกร์ ที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๙ วันจันทร์ ที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๐ วันอังคาร ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๑ วันพุธ ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๒ วันพฤหัสบดี ที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๓ วันศุกร์ ที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๔ วันจันทร์ ที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๕ วันอังคาร ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๖ วันพุธ ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๘ วันศุกร์ ที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- อยู่ระหว่างการตรวจทานของนายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

ที่ประชุมพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช โดยเริ่มตั้งแต่ส่วนที่ ..
วุฒิสภา เป็นต้นไป

ส่วนที่ ..

วุฒิสภา

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบข้อที่ .. วุฒิสภา โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑

“มาตรา ๑ วุฒิสภาประกอบด้วย สมาชิกจำนวนสองร้อยคน

ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ และยังมีได้มีการเลือกตั้งขึ้น
แทนตำแหน่งที่ว่าง แล้วแต่กรณี ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่

ในกรณีที่มีเหตุการณ์ใด ๆ ทำให้สมาชิกวุฒิสภาไม่ครบจำนวนตามวรรคหนึ่ง แต่มีจำนวนไม่น้อยกว่า
ร้อยละเก้าสิบห้าของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมด ให้ถือว่าวุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนดังกล่าว

แต่ต้องมีการเลือกตั้งให้ได้สมาชิกวุฒิสภาครบจำนวนตามวรรคหนึ่งภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่
มีเหตุการณ์ดังกล่าว และให้สมาชิกวุฒิสภาที่เข้ามานั้นอยู่ในตำแหน่งเพียงเท่าอายุของวุฒิสภาที่เหลืออยู่”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑ ดังนี้

“มาตรา ๑ วุฒิสภาประกอบด้วย สมาชิกจำนวนสองร้อยคน

ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่ครบตามวรรคหนึ่ง ไม่ว่าเพราะเหตุตำแหน่งว่างลงไม่
ส่วตัวหรือด้วยเหตุอื่นใด ๗ และยังไม่ได้มีมติเลือกตั้งขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างแล้วแต่กรณี อันมิใช่เพราะ
เหตุครบวาระ ในระหว่างนั้น ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่

ในกรณีที่มิใช่เหตุครบวาระ ๗ ทำให้สมาชิกวุฒิสภาไม่ครบจำนวนตามวรรคหนึ่ง แต่มีจำนวน
ไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบห้าของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมด ให้ที่ประชุมวุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิก
จำนวนดังกล่าว แต่ต้องมิใช่เลือกตั้งขึ้นใหม่ได้สมาชิกวุฒิสภาครบจำนวนตามวรรคหนึ่งภายในหนึ่งร้อย
แปดสิบวันนับแต่วันที่มิใช่เหตุครบวาระดังกล่าว และให้สมาชิกวุฒิสภาที่เข้ามานั้นอยู่ในตำแหน่งเพียง
เท่าอายุของวุฒิสภาที่เหลืออยู่”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้รอการพิจารณาร่างมาตรา ๑ ไว้ก่อน และให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ
ปรับปรุงถ้อยคำของร่างมาตราดังกล่าว

ส่วนที่ ..

บทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบข้อส่วนที่ .. บทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑

“มาตรา ๑ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาย่อมเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยโดยไม่อยู่
ในความผูกมัดแห่งอาณัติ มอบหมาย หรือความครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต
เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒

“มาตรา ๒ ก่อนเข้ารับหน้าที่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้องปฏิญาณตนใน
ที่ประชุมแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกด้วยถ้อยคำ ดังต่อไปนี้

“ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓

“มาตรา ๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาแต่ละสภา มีประธานสภาคนหนึ่งและรองประธานคนหนึ่งหรือสองคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ ตามมติของสภา

ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรดำรงตำแหน่งจนสิ้นอายุของสภาหรือมีการยุบสภา

ประธานและรองประธานวุฒิสภาดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันเลือกประธานและรองประธานวุฒิสภาใหม่

ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานและรองประธานวุฒิสภาย่อมพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระตามวรรคสองหรือวรรคสามแล้วแต่กรณี เมื่อ

(๑) ขาดจากสมาชิกภาพแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิก

(๒) ลาออกจากตำแหน่ง

(๓) ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือข้าราชการการเมืองอื่น

(๔) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษ เว้นแต่เป็นกรณีที่ดีคดียังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษหรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

(๕) ต้องคำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือศาลรัฐธรรมนูญให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๖ (แห่งหมวดองค์กรอิสระ)

ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นกรรมการบริหารหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองขณะเดียวกันมิได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า เหตุที่มีการบัญญัติความในวรรคสาม ความว่า “ประธานและรองประธานวุฒิสภาดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันเลือกประธานและรองประธานวุฒิสภาใหม่” เนื่องจากเดิมจะมีการจับสลากสมาชิกวุฒิสภาออกทุกสองปี แต่หากไม่มีการจับสลากสมาชิกวุฒิสภาออกจะต้องเขียนความในวรรคสามเสียใหม่ หรือหากมีการจับสลากสมาชิกวุฒิสภาออกจะต้องเขียนเรื่องการเลือกประธานทุกครั้ง

มีการแสดงความคิดเห็นว่า การให้ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานและรองประธานวุฒิสภา พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ไม่ควรยกเว้นตาม (๔) โดยเฉพาะกรณีความผิดลหุโทษหรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกระทำความผิดตาม (๔) คือ ความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษหรือความผิดฐานหมิ่นประมาท ซึ่งไม่ใช่ความผิดร้ายแรง ฉะนั้น หากคดียังไม่ถึงที่สุดก็ต้อง

ให้โอกาส แต่หากคดีถึงที่สุดแล้วศาลตัดสินลงโทษจำคุก ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานและรองประธานวุฒิสภาจะต้องพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ทั้งนี้ ขอให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการปรับปรุงแก้ไขร่างมาตรา ๓ ให้เป็นไปตามแนวทางการพิจารณาของคณะกรรมการ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้รอการพิจารณาร่างมาตรา ๓ ไว้ก่อน

มาตรา ๔

“มาตรา ๔ ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภามีอำนาจหน้าที่ดำเนินการของสภานั้น ๆ ให้เป็นไปตามข้อบังคับ รองประธานมีอำนาจหน้าที่ตามที่ประธานมอบหมาย และปฏิบัติหน้าที่แทนประธานเมื่อประธานไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา และผู้ทำหน้าที่แทนต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่

เมื่อประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานและรองประธานวุฒิสภาไม่อยู่ในที่ประชุม ให้สมาชิกแห่งสภานั้น ๆ เลือกกันเองให้สมาชิกคนหนึ่งเป็นประธานในคราวประชุมนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ควรมีบทลงโทษประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา และผู้ทำหน้าที่แทน หากวางตนไม่เป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่

ประธานกรรมการเสนอให้นำเรื่องการลงคะแนนเสียงให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา และผู้ทำหน้าที่แทน พ้นจากตำแหน่งหากวางตนไม่เป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ ไปบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๓ โดยเพิ่มความเป็น “ (๖) สมาชิกมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ให้พ้นจากตำแหน่ง”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา และผู้ทำหน้าที่แทน เป็นเรื่องกิจการภายในของสภานั้น ๆ ซึ่งจะมีข้อบังคับการประชุมกำหนดรายละเอียดไว้แล้ว หากกำหนดเงื่อนไขไว้ในร่างรัฐธรรมนูญอาจจะทำให้รัฐสภาเกิดความแตกแยก

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕

“มาตรา ๕ การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภามีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา จึงจะเป็นองค์ประชุมเว้นแต่ในกรณีการพิจารณาระเบียบวาระเรื่องใดที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภากำหนดเรื่ององค์ประชุมไว้ในข้อบังคับเป็นอย่างอื่น

การลงมติวินิจฉัยข้ออภิปรายให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณเว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้

สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานวุฒิสภาต้องจัดให้มีการบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคน และเปิดเผยบันทึกดังกล่าวไว้ในที่ที่ประชาชนอาจเข้าไปตรวจสอบได้ เว้นแต่กรณีการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ

การออกเสียงลงคะแนนเลือกหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใด ให้กระทำเป็นการลับ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า เรื่องการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภาควรนำไปเขียนไว้ในข้อบังคับการประชุมของสภานั้น ๆ เพื่อไม่ให้รัฐธรรมนูญมีเนื้อหามากเกินไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า การบัญญัติเรื่องการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภาไว้ในรัฐธรรมนูญเป็นไปตามประเพณีการร่างรัฐธรรมนูญและมีความจำเป็น เนื่องจากข้อบังคับการประชุมอาจเป็นไปตามเสียงข้างมากของฝ่ายรัฐบาล จึงจำเป็นต้องกำหนดหลักการสำคัญเรื่ององค์ประชุม การลงมติ และการออกเสียงลงคะแนนไว้ในรัฐธรรมนูญ และเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภาต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในกรณีการพิจารณาระเบียบวาระ **เรื่องใดที่กระทำ**สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาจะกำหนด **เรื่อง**องค์ประชุมไว้ในข้อบังคับเป็นอย่างอื่นก็ได้”

- มีกรรมการเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสี่ เป็นดังนี้ “ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานวุฒิสภาต้องจัดให้มีการบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคน และเปิดเผยบันทึกดังกล่าวไว้ในที่ที่ประชาชน **อาจเข้าไปตรวจสอบได้** เว้นแต่กรณีการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ” เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกรัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา เพื่อการควบคุมและตรวจสอบการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประธานกรรมการเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสี่ เป็นดังนี้ “ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานวุฒิสภาต้องจัดให้มีการบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคน และเปิดเผยบันทึกดังกล่าวไว้ในที่ที่ประชาชน **อาจเข้าไปตรวจสอบได้** เว้นแต่กรณีการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๕ การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภาต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในกรณีการพิจารณาระเบียบวาระ **เรื่องใดที่กระทำ**สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาจะกำหนด **เรื่อง**องค์ประชุมไว้ในข้อบังคับเป็นอย่างอื่นก็ได้

การลงมติวินิจฉัยข้อปรัษาให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้

สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

นายธนวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า ในกรณีที่คณะกรรมการ
การเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ถึงร้อยละเก้าสิบห้าของจำนวน
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดนั้น จะทำให้ไม่สามารถเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็น

ครั้งแรกได้ ความในวรรคหนึ่งจึงอาจกำหนดว่า เมื่อมีการประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดให้มีการเรียกประชุมรัฐสภา เพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรก

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งหนึ่ง ๆ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีการประกาศผลการเลือกตั้งจำนวนกี่ครั้ง

ต่อประเด็นคำถามดังกล่าว นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ชี้แจงว่า ในการเลือกตั้งทั่วไป ครั้งหนึ่ง ๆ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีการประกาศผลการเลือกตั้งหลายครั้ง โดยในกรณีที่ไม่มีกร ร้องเรียนการทุจริตในเขตเลือกตั้งใดคณะกรรมการการเลือกตั้งจะประกาศผลการเลือกตั้งภายในเจ็ดวัน นับแต่วันเลือกตั้ง และจะประกาศผลการเลือกตั้งให้ได้จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าภายในสามสัปดาห์ นับแต่วันเลือกตั้ง เพื่อให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรกภายในสามสัปดาห์ นับแต่วันเลือกตั้ง ทั้งนี้หากการสอบสวนเรื่องใดยังไม่แล้วเสร็จ คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถ ดำเนินการสอบสวนต่อไปได้แม้จะมีการประกาศผลการเลือกตั้งแล้วก็ตาม

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการประกาศผลการเลือกตั้งหลายครั้ง ความในวรรคหนึ่งก็ไม่อาจใช้วันประกาศผลการเลือกตั้งเป็นเกณฑ์ในการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิก มาประชุมเป็นครั้งแรกได้

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ชี้แจงว่า ความในมาตรา ๑๒๗ วรรคหนึ่งของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดว่า “ภายในสามสัปดาห์นับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้มีการเรียกประชุม รัฐสภาเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรก”

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า รูปแบบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่กำหนดในรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ประชาชน ลงคะแนนในบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเพียงแบบเดียว แล้วนำคะแนนเลือกตั้ง ดังกล่าวมาคำนวณหาสัดส่วนจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมือง จะได้รับ จึงทำให้กรณีที่การเลือกตั้งไม่แล้วเสร็จในเขตเลือกตั้งใดเขตเลือกตั้งหนึ่งจะทำให้ไม่สามารถ คำนวณหาสัดส่วนจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อได้

ประธานกรรมการเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ภายในสามสัปดาห์นับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรก” และสอบถามว่าในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่สามารถประกาศผลการเลือกตั้งให้ได้จำนวน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดภายใน สี่สัปดาห์นับแต่วันเลือกตั้งควรดำเนินการอย่างไร

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า เดิมในร่างบทบัญญัติมาตรา ๑๕ ในส่วนที่ ๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้อง ประกาศผลการเลือกตั้งให้ได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าภายในสี่สัปดาห์ นับแต่วันเลือกตั้ง แต่ประธานกรรมการเสนอให้ตัดออก

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกรณีที่มีการทุจริตการเลือกตั้งในหลายเขตเลือกตั้ง คณะกรรมการ การเลือกตั้งก็ไม่สามารถประกาศผลการเลือกตั้งให้ได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละ เก้าสิบห้าภายในสี่สัปดาห์นับแต่วันเลือกตั้ง ความในมาตรานี้จึงควรกำหนดว่า ในกรณีที่คณะกรรมการ การเลือกตั้งยังไม่สามารถประกาศผลการเลือกตั้งให้ได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า

ร้อยละเก้าสิบห้า ก็ให้เลื่อนการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรกออกไป การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีความกังวลในเรื่องการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรกภายในสามสิบวันนับแต่วันเลือกตั้งมากเกินไป ทำให้กระบวนการในการดำเนินการเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้งไม่ได้ผล คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ควรกังวลกับเรื่องการเปิดประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกมาประชุมเป็นครั้งแรก แต่ควรให้ความสำคัญกับการจัดการการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จ รวมทั้งการป้องกันและปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้ง

- มีการแสดงความเห็นว่า กรณีที่คะแนนไม่ประสงค์ลงคะแนนมากกว่าคะแนนของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนลำดับที่หนึ่งในเขตเลือกตั้งใดจะต้องจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น อาจทำให้คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่สามารถประกาศผลการเลือกตั้งได้ภายในเวลาอันสั้น และเมื่อต้องมีการเลือกตั้งใหม่ในหลายเขตเลือกตั้งก็จะทำให้ไม่สามารถคำนวณหาสัดส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อได้ ทำให้คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่สามารถประกาศผลการเลือกตั้งให้ได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้า ซึ่งส่งผลให้ไม่สามารถเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกมาประชุมเป็นครั้งแรกได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่คะแนนไม่ประสงค์ลงคะแนนมากกว่าคะแนนของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนลำดับที่หนึ่งในหลายเขตเลือกตั้งและเป็นคะแนนที่มีจำนวนมากพอสมควร ก็ควรหาวิธีแก้ไขด้วยวิธีการอื่นนอกจากการเลือกตั้ง

- ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ แสดงความเห็นว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแม้จะไม่แล้วเสร็จในทุกเขตเลือกตั้งก็สามารถคำนวณหาสัดส่วนจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อได้ โดยคำนวณจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งของเขตแต่ละเขตที่ยังเลือกตั้งไม่แล้วเสร็จ แล้วคำนวณว่าเป็นร้อยละเท่าไรของจำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนน แล้วกันจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบัญชีรายชื่อไว้ตามร้อยละที่คำนวณได้ และในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่อาจประกาศผลการเลือกตั้งให้ได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้า ก็ควรกำหนดด้วยว่าจะดำเนินการอย่างไรให้มีการเปิดประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรกให้ได้

- มีการสอบถามว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งจะประกาศผลการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันเลือกตั้งได้หรือไม่

- การกำหนดให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกมาประชุมเป็นครั้งแรกต้องมีการประกาศผลการเลือกตั้งให้ได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดอาจเป็นจำนวนที่มากเกินไป จึงอาจกำหนดไว้เพียงจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกมาประชุมเป็นครั้งแรกต้องมีการประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดนั้น เป็นไปตามที่เคยกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ในกรณีที่ไม่สามารถประกาศผลการเลือกตั้งให้ได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด เนื่องจากการเลือกตั้งไม่แล้วเสร็จในหลายเขตเลือกตั้ง อาจกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดการเลือกตั้งจนแล้วเสร็จในทุกเขตเลือกตั้ง และให้ประกาศผลการเลือกตั้งได้ก็ต่อเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริต ไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการทุจริตการเลือกตั้งเมื่อประกาศผลการเลือกตั้งและได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าเมื่อใด

ก็ให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกมาประชุมเป็นครั้งแรกได้ หรืออาจถือว่ากรณีดังกล่าวเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ปกติในทางการเมืองและกำหนดให้องค์กรใดองค์กรหนึ่งวินิจฉัยว่าควรยกเลิกการเลือกตั้งครั้งนั้นหรือไม่ก็ได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การสอบสวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งกรณีทุจริตการเลือกตั้งในบางกรณีใช้เวลาสอบสวนนานและผลการสอบสวนในหลายกรณีก็ได้หลักฐานไม่เพียงพอที่จะดำเนินการต่อ

ประธานกรรมการกล่าวว่า เหตุที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ได้ใช้กลไกที่มีอยู่ในการดำเนินการ และมีการดำเนินการสอบสวนการทุจริตการเลือกตั้งเฉพาะกรณีที่มีผู้ร้องเรียนว่ามีการทุจริตการเลือกตั้งเท่านั้น

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ได้เป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในทางปฏิบัติคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงต้องอาศัยเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายเลือกตั้ง ซึ่งบางครั้งไม่สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีได้ เพราะเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจเกรงกลัวอิทธิพลของนักการเมือง

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจแต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ความสามารถจากภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบการทุจริตการเลือกตั้ง โดยให้มีอำนาจเช่นเดียวกับเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งควรประกาศผลการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการพร้อมกันทั้งหมดในวันเดียวกัน เมื่อการเลือกตั้งแล้วเสร็จในทุกเขตเลือกตั้งแล้ว

ประธานกรรมการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับการประกาศผลการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า ก่อนการประกาศผลการเลือกตั้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบการเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้ง หากไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกตั้งใดไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรมก็ให้ประกาศผลการเลือกตั้งพร้อมกันทั้งประเทศ หรือให้ประกาศผลการเลือกตั้งเมื่อได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ทั้งนี้ ความในวรรคหนึ่งของมาตรานี้ควรใช้วันประกาศผลการเลือกตั้งเป็นเกณฑ์ในการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกมาประชุมเป็นครั้งแรก

- มีกรรมการสอบถามว่า ในกรณีที่เรื่องร้องเรียนการทุจริตการเลือกตั้งอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการการเลือกตั้งจะถือว่าเป็นเหตุอันควรสงสัยว่ามีการทุจริตการเลือกตั้งหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกรณีที่เรื่องร้องเรียนการทุจริตการเลือกตั้งอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการการเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการทุจริตการเลือกตั้งก็จะไม่ประกาศผลการเลือกตั้ง ทั้งนี้ แม้ไม่มีเรื่องร้องเรียนการทุจริตการเลือกตั้งแต่คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการทุจริตการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งก็สามารถระงับการประกาศผลการเลือกตั้งได้

- มีกรรมการสอบถามว่า มาตรฐานและกระบวนการในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนการทุจริตการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งควรกำหนดไว้อย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า มาตรฐานและกระบวนการในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนการทุจริตการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งควรนำไปกำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในทางปฏิบัติเมื่อมีการร้องเรียนว่ามีการทุจริตการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งจะแต่งตั้งชุดสืบสวนสอบสวนเพื่อดำเนินสืบสวนสอบสวน ที่ผ่านมาในการเลือกตั้งทั่วไปแต่ละครั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการแต่งตั้งชุดสืบสวนสอบสวนประมาณสิบชุด

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อมีการร้องเรียนว่ามีการทุจริตการเลือกตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ทำการสืบสวนสอบสวนและพิจารณาดำเนินการในแต่ละกรณี โดยให้มีอำนาจเช่นเดียวกับเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วย และให้คณะอนุกรรมการซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งจำนวนไม่เกินสามคณะ ทำหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ การดำเนินการในรูปแบบดังกล่าวจะทำให้ประสิทธิภาพในการตรวจสอบการทุจริตของคณะกรรมการการเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น และจะส่งผลให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมมากยิ่งขึ้น

สมัยประชุมของรัฐสภาควรแบ่งออกเป็นสองสมัยประชุม และสามารถดำเนินการต่าง ๆ ในกระบวนการนิติบัญญัติได้ทุกประการ ยกเว้นการเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลให้กระทำได้ปีหนึ่งเพียงหนึ่งครั้งในสมัยประชุมใดสมัยประชุมหนึ่งเท่านั้น

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า การแบ่งสมัยประชุมรัฐสภาเป็นสมัยประชุมสามัญทั่วไป และสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ ทำให้รัฐบาลไม่ให้ความสำคัญกับกระบวนการการตรากฎหมายในสมัยประชุมสามัญทั่วไป ทั้ง ๆ ที่การตรากฎหมายเป็นเรื่องสำคัญลำดับต้น ๆ ความในมาตรานี้จึงควรกำหนดให้แบ่งสมัยประชุมรัฐสภาออกเป็นสองสมัย โดยไม่ต้องแยกออกเป็นสมัยประชุมสามัญทั่วไป และสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในมาตรานี้ไม่ควรจำกัดการเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล ในกรณีที่มีเหตุอันสมควรและจำเป็นที่จะต้องมีการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ

ประธานกรรมการกล่าวว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดให้เสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลได้เพียงครั้งเดียวในปีหนึ่ง ๆ (สมัยประชุมสามัญทั่วไป) เช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในมาตรานี้

- มีกรรมการสอบถามว่า รัฐธรรมนูญนี้จะมีการแยกสมัยประชุมรัฐสภาเป็นสมัยประชุมสามัญทั่วไป และสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า สมัยประชุมของรัฐสภาตามมาตรานี้จะไม่แยกออกเป็นสมัยประชุมสามัญทั่วไป และสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ แต่จะกำหนดให้มีการประชุมรัฐสภาในปีหนึ่ง ๆ สองสมัย และกำหนดให้เสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลได้ในสมัยประชุมใดสมัยประชุมหนึ่งเพียงครั้งเดียวเท่านั้น

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีนั้นไม่ควรมีการจำกัดให้กระทำได้เพียงครั้งเดียวในสมัยประชุมใดสมัยประชุมหนึ่งในกรณีที่มีข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

ประธานกรรมการกล่าวว่า การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีในต่างประเทศนั้น พรรคการเมืองฝ่ายค้านจะเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจในสองกรณี คือ ๑. กรณีที่รัฐบาลกำลังดำเนินการซึ่งจะทำให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรงต่อประเทศ และ ๒. กรณีที่พรรค

การเมืองฝ่ายค้านมีแนวโน้มที่จะได้คะแนนเสียงสนับสนุนจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาล ทั้งนี้ การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจจะเสนอในระยะเวลาใดก็ได้ และไม่จำกัดจำนวนครั้งที่เสนอได้ในปีหนึ่ง ๆ อย่างไรก็ดี แม้จะไม่มี การจำกัดห้ามการเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ โดยส่วนใหญ่ในต่างประเทศจะไม่มี การเสนอญัตติดังกล่าวโดยไม่จำเป็น แต่สำหรับประเทศไทยหากไม่มีการจำกัดห้ามมิให้เสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ พรรคการเมืองฝ่ายค้านก็จะเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจในทุกสมัยประชุมโดยไม่คำนึงถึงความเสี่ยงของข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการอภิปราย ในกรณีที่มีการเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลที่มีข้อกล่าวหาว่า มีพฤติการณ์ทุจริตหรือประพฤติดมิชอบที่จะกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ไม่จำเป็นต้องมีการเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้ดำเนินการถอดถอนนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีออกจากตำแหน่งเช่นเดียวกับที่เคยกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ทั้งนี้ ในกรณีที่นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีพฤติการณ์ทุจริตหรือประพฤติดมิชอบนั้น ผู้พบเห็นย่อมมีสิทธิร้องต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อให้ดำเนินการได้ในทันที โดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้รอการพิจารณาร่างมาตรา ๖ ไว้ก่อน และมอบหมายให้คณะอนุกรรมการยกร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญไปพิจารณายกร่างตามความเห็นของที่ประชุมแล้วนำมาเสนอต่อที่ประชุมอีกครั้ง

มาตรา ๗

“มาตรา ๗ พระมหากษัตริย์ทรงเรียกประชุมรัฐสภา ทรงเปิดและทรงปิดประชุม

พระมหากษัตริย์จะเสด็จพระราชดำเนินมาทรงทำรัฐพิธีเปิดประชุมสมัยประชุมสามัญทั่วไปครั้งแรกด้วยพระองค์เอง หรือจะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระราชทายาทซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว หรือผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้แทนพระองค์ มาทำรัฐพิธีก็ได้

เมื่อมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ พระมหากษัตริย์จะทรงเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญก็ได้

ภายใต้บังคับมาตรา ๘ การเรียกประชุม การขยายเวลาประชุมและการปิดประชุมรัฐสภาให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการเห็นชอบร่างมาตรา ๗ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘

“มาตรา ๘ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาทั้งสองสภารวมกัน หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้ถอดความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้

คำร้องของดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ให้ยื่นต่อประธานรัฐสภา

ให้ประธานรัฐสภานำความกราบบังคมทูลและลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมได้ตั้งข้อสังเกตว่า ในกรณีไม่มีสภาผู้แทนราษฎรควรให้สมาชิกวุฒิสภาเข้าชื่อกันขอให้เปิดประชุมสภาสมัยวิสามัญได้หรือไม่ ซึ่งจะได้้นำประเด็นดังกล่าวยกขึ้นพิจารณาอีกครั้งหนึ่งเมื่อพิจารณาถึงอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการเห็นชอบร่างมาตรา ๘ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙

“มาตรา ๙ ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ที่ประชุมวุฒิสภา หรือที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา สมาชิกผู้ใดจะกล่าวถ้อยคำใดในทางแถลงข้อเท็จจริงแสดงความคิดเห็น หรือออกเสียงลงคะแนน ย่อมเป็นเอกสิทธิ์โดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวสมาชิกผู้นั้นในทางใดมิได้

เอกสิทธิ์ตามวรรคหนึ่งไม่คุ้มครองสมาชิกผู้กล่าวถ้อยคำในการประชุมที่มีการถ่ายทอดทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์หรือทางอื่นใดหากถ้อยคำที่กล่าวในที่ประชุมไปปรากฏนอกบริเวณรัฐสภา และการกล่าวถ้อยคำนั้นมีลักษณะเป็นความผิดทางอาญาหรือละเมิดสิทธิในทางแพ่งต่อบุคคลอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรีหรือสมาชิกแห่งสภานั้น

ในกรณีตามวรรคสอง ถ้าสมาชิกกล่าวถ้อยคำใดที่อาจเป็นเหตุให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรีหรือสมาชิกแห่งสภานั้นได้รับความเสียหาย ให้ประธานแห่งสภานั้นจัดให้มีการโฆษณาคำชี้แจงตามที่บุคคลนั้นร้องขอตามวิธีการและภายในระยะเวลาที่กำหนดในข้อบังคับการประชุมของสภานั้น ทั้งนี้ โดยไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิของบุคคลในการฟ้องคดีต่อศาล

เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ ย่อมคุ้มครองไปถึงผู้พิมพ์และผู้โฆษณารายงานการประชุมตามข้อบังคับของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภา แล้วแต่กรณี และคุ้มครองไปถึงบุคคลซึ่งประธานในที่ประชุมอนุญาตให้แถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม ตลอดจนผู้ดำเนินการถ่ายทอดการประชุมสภาทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์หรือทางอื่นใดที่ได้รับอนุญาตจากประธานแห่งสภานั้นด้วยโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๙ เป็นการนำหลักการของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มาบัญญัติ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการเห็นชอบร่างมาตรา ๙ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๐

“มาตรา ๑๐ ในระหว่างสมัยประชุม ห้ามมิให้จับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ไปทำการสอบสวนในฐานะที่สมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก หรือในกรณีที่จับในขณะกระทำความผิด

ในกรณีที่มีการจับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในขณะที่กระทำความผิดให้รายงานไปยังประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกโดยพลัน และประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกอาจสั่งให้ปล่อยผู้ถูกจับได้

ในกรณีที่มีการฟ้องสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในคดีอาญา ไม่ว่าจะได้ฟ้องนอกหรือในสมัยประชุม ศาลจะพิจารณาคดีนั้นในระหว่างสมัยประชุมมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก หรือเป็นคดีอันเกี่ยวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง แต่การพิจารณาคดีต้องไม่เป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะมาประชุมสภา

การพิจารณาพิพากษาคดีที่ศาลได้กระทำก่อนมีคำอ้างว่าจำเลยเป็นสมาชิกของสภาใดสภาหนึ่งย่อมเป็นอันใช้ได้

ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาถูกคุมขังในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาอยู่ก่อนสมัยประชุม เมื่อถึงสมัยประชุม พนักงานสอบสวนหรือศาล แล้วแต่กรณี ต้องสั่งปล่อยทันทีถ้าประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้ร้องขอ

คำสั่งปล่อยให้มีผลบังคับตั้งแต่วันสั่งปล่อยจนถึงวันสุดท้ายแห่งสมัยประชุม”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกระทำความผิดอาญาร้ายแรง ไม่ควรให้เอกสิทธิ์ตามร่างมาตรานี้ เช่น ความผิดตามมาตรา ๑๑๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

ประธานกรรมการกล่าวว่า เหตุที่ร่างมาตรานี้ให้เอกสิทธิ์แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้ เนื่องจากเป็นการแก้ไขปัญหาในกรณีที่รัฐบาลอาจจะกลั่นแกล้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นฝ่ายค้านได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การฟ้องสมาชิกรัฐสภาในกรณีที่เป็นคดีการทุจริต สามารถฟ้องสมาชิกผู้กระทำความผิดในข้อหาทุจริตได้ แม้จะอยู่ในระหว่างในสมัยประชุมก็สามารถดำเนินการคดีได้ทันที ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการตีความจึงเห็นควรบัญญัติข้อยกเว้นในกรณีที่สมาชิกรัฐสภากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ โดยให้สามารถฟ้องและดำเนินคดีได้ทันที โดยสมาชิกรัฐสภาจะอ้างเอกสิทธิ์ตามร่างมาตรานี้ไม่ได้

- เรื่องเอกสิทธิ์ของสมาชิกรัฐสภา หลักสากลที่ใช้อยู่ในอารยประเทศทั่วโลก จะไม่มีการให้เอกสิทธิ์แก่สมาชิกรัฐสภาตามร่างมาตรานี้ เนื่องจากผู้ที่เป็นสมาชิกรัฐสภาจะต้องมีข้อกำหนดที่เข้มงวดกว่าประชาชนทั่วไป ซึ่งหากประชาชนกระทำความผิดอาญาก็ต้องดำเนินคดีตามกฎหมายโดยไม่มีข้อยกเว้น ดังนั้น สมาชิกรัฐสภาควรมีมาตรฐานในการดำเนินคดีเช่นเดียวกับประชาชนทั่วไป โดยไม่ควรกำหนดกลไกให้สิทธิแก่สมาชิกรัฐสภาเหนือกว่าประชาชนทั่วไป และการที่ให้อำนาจประธานแห่งสภานั้นๆ มีอำนาจในการสั่งปล่อยสมาชิกรัฐสภาผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญาได้นั้น เห็นว่าควรลดอำนาจดังกล่าวลงโดยอาจบัญญัติในลักษณะที่ว่าให้ประธานมีอำนาจเพียงร้องขอให้ปล่อยสมาชิกรัฐสภาน่าจะมีความเหมาะสมมากกว่า เนื่องจากเมื่อพิจารณาจากจำนวนสมาชิกรัฐสภาซึ่งมีจำนวนมาก แต่มีเพียงสมาชิกรัฐสภาบางคนเท่านั้นที่กระทำความผิดอาญา จึงไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของสมาชิกรัฐสภาโดยรวมได้

ในกรณีที่สมาชิกรัฐสภาถูกจับอาจมีการร้องขอให้มีการปล่อยตัวชั่วคราวได้ หรือกรณีที่ถูกจับอยู่ก็ให้สามารถเดินทางมาร่วมประชุมได้ โดยมีการควบคุมตัวมาเพื่อร่วมประชุมสภา เมื่อประชุมเสร็จแล้วก็ต้องกลับไปอยู่ในความควบคุมของพนักงานสอบสวนหรือศาล แล้วแต่กรณี

- ในกรณีที่มีการกลั่นแกล้งให้มีการจับสมาชิกรัฐสภา ศาลจะเป็นผู้วินิจฉัยได้เองว่ามีการกลั่นแกล้งเพื่อให้มีการจับสมาชิกหรือไม่ เนื่องจากการออกหมายจับออกโดยศาล และควรให้ศาลฎีกาเป็นผู้พิจารณาน่าจะมีความเหมาะสม

- ในอดีตที่ผ่านมาสมาชิกรัฐสภามักกระทำความผิดเกี่ยวกับความผิดฐานฉ้อโกง ความผิดฐานทำร้ายร่างกาย และความผิดฐานหมิ่นประมาท เป็นต้น ซึ่งยังไม่เคยมีกรณีที่เป็นการผิดอาญาร้ายแรงเกิดขึ้น ในทางปฏิบัติหากมีการกระทำความผิดในสมัยประชุมสภา สภาก็จะมีมติไม่ให้มีการจับหรือดำเนินคดีในระหว่างสมัยประชุม ไม่ว่าสมาชิกคนดังกล่าวจะเป็นสมาชิกของพรรคฝ่ายค้านหรือสมาชิกของพรรคฝ่ายรัฐบาลก็ตาม

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า กระบวนการจับตามร่างมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง เป็นการจับในกรณีความผิดซึ่งหน้า ซึ่งการให้อำนาจประธานแห่งสภานั้นๆ มีอำนาจสั่งปล่อยสมาชิกผู้ถูกจับได้ กระบวนการดังกล่าวจึงไม่มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการในทางศาลแต่อย่างใด

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในกรณีที่มีการเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล และอาจมีคะแนนในการลงมติของฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้านใกล้เคียงกัน หากไม่มีเอกสิทธิ์ตามร่างมาตรานี้จะเป็นการเปิดช่องทางให้ฝ่ายรัฐบาลกลั่นแกล้งให้มีการจับสมาชิกฝ่ายค้านได้ เพื่อให้รัฐบาลชนะการลงมติไม่ไว้วางใจดังกล่าวได้ ดังนั้น การให้เอกสิทธิ์ตามร่างมาตรานี้จึงยังมีความจำเป็นจะต้องบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

- เมื่อพิจารณารัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้มีการบัญญัติยกเว้นในกรณีที่สมาชิกรัฐสภากระทำความผิดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ซึ่งหากสมาชิกกระทำความผิดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว จะไม่ได้รับเอกสิทธิ์ตามร่างมาตรานี้ เนื่องจากความผิดดังกล่าวเป็นความผิดที่ร้ายแรงจึงสามารถดำเนินคดีได้ทันที

ที่ประชุมมีการแก้ไขถ้อยคำเล็กน้อยในร่างมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่งตอนท้าย ความว่า “...เว้นแต่ในกรณีที่จะได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก หรือเป็นการจับในกรณีที่ขณะกระทำความผิด” เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการเห็นชอบในหลักการของร่างมาตรา ๑๐ และได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการไปปรับปรุงร่างมาตรานี้ โดยให้เพิ่มฐานความผิดที่อยู่ในอำนาจศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้ในร่างมาตรานี้ด้วย

มาตรา ๑๑

“มาตรา ๑๑ ในระหว่างที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ จะมีการประชุมวุฒิสภามีได้ เว้นแต่เป็นกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การประชุมที่ให้วุฒิสภำทำหน้าที่รัฐสภาตามมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๑๘๙ โดยถือคะแนนเสียงจากจำนวนสมาชิกของวุฒิสภา

(๒) การประชุมที่ให้วุฒิสภานำหน้าที่พิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมเห็นว่า ควรนำความในร่างมาตรา ๘ มาใช้บังคับกับร่างมาตรานี้ด้วย ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ยอมเข้าชื่อกันเพื่อเสนอให้มีการเปิดประชุมสมัยวิสามัญ โดยให้อำนาจสมาชิกวุฒิสภาสมาชิกสามารถเข้าชื่อกันเพื่อขอเปิดประชุมสมัยวิสามัญได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการเห็นชอบในหลักการของร่างมาตรา ๑๑ และได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการไปปรับปรุงร่างมาตรานี้ โดยให้นำความในร่างมาตรา ๘ มาใช้บังคับกับร่างมาตรานี้ด้วย

มาตรา ๑๒

“มาตรา ๑๒ การประชุมสภาผู้แทนราษฎร การประชุมวุฒิสภาและการประชุมร่วมกันของรัฐสภาย่อมเป็นการเปิดเผยตามลักษณะที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมแต่ละสภา แต่ถ้าคณะรัฐมนตรี หรือสมาชิกของแต่ละสภาหรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา หรือจำนวนสมาชิกของทั้งสองสภาเท่าที่มีอยู่ร่วมกัน แล้วแต่กรณี ร้องขอให้ประชุมลับ ก็ให้ประชุมลับ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการเห็นชอบร่างมาตรา ๑๒ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓

“มาตรา ๑๓ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจตราข้อบังคับการประชุมเกี่ยวกับการเลือกและการปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภา รองประธานสภา เรื่องหรือกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการธิการสามัญแต่ละชุด การปฏิบัติหน้าที่และองค์ประชุมของคณะกรรมการ วิธีการประชุม การเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติ การเสนอญัตติ การปรึกษา การอภิปราย การลงมติ การบันทึกการลงมติ การเปิดเผยการลงมติ การตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย และการอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีอำนาจตราข้อบังคับเกี่ยวกับประมวลจริยธรรมของสมาชิกและกรรมการ และกิจการอื่นเพื่อดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ร่างมาตรา ๑๓ จะมีวิธีการบัญญัติอย่างไร ให้มีความเชื่อมโยงกับกรณีที่ให้อำนาจองค์กรอิสระมีอำนาจพิจารณาในกรณีที่สมาชิกรัฐสภากระทำผิดจริยธรรมของนักการเมือง เพื่อให้เป็นการสอดคล้องกับการให้พ้นจากสมาชิกภาพในกรณีสมาชิกรัฐสภากระทำผิดจริยธรรมอย่างร้ายแรง และข้อบังคับเกี่ยวกับประมวลจริยธรรมของสมาชิกและกรรมการต้องมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่ามาตรฐานจริยธรรมขององค์กรอิสระ

- หากสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาไม่เร่งตราข้อบังคับเกี่ยวกับประมวลจริยธรรมของสมาชิกและกรรมการโดยเร็ว ให้บัญญัติไว้ในบทเฉพาะกาลโดยให้ใช้ข้อบังคับขององค์กรอิสระไปพลางก่อน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการเห็นชอบในหลักการของร่างมาตรา ๑๓ และได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการไปปรับปรุงร่างมาตรานี้ โดยให้การตราข้อบังคับเกี่ยวกับประมวลจริยธรรมต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมที่องค์กรอิสระจัดทำ และต้องกำหนดโทษสำหรับการฝ่าฝืนอย่างร้ายแรงโดยให้พ้นจากสมาชิกภาพ

มาตรา ๑๔

“มาตรา ๑๔ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละสภาตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิก ตั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อกระทำการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภา แล้วรายงานต่อสภา มติตั้งคณะกรรมการวิสามัญดังกล่าวต้องระบุกิจการหรือเรียกให้ชัดเจนและไม่ซ้ำหรือซ้อนกัน

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งมีอำนาจออกคำสั่งเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใด มาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาอยู่นั้นได้ และให้คำสั่งเรียกดังกล่าวมีผลบังคับตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่คำสั่งเรียกเช่นนั้นมิให้ใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาหรือตุลาการที่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ในกระบวนการวิธีพิจารณาพิพากษาอรรถคดีหรือการบริหารงานบุคคลของแต่ละศาล และมีให้บังคับแก่ผู้ตรวจการแผ่นดินหรือกรรมการในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่โดยตรงในแต่ละองค์กรตามรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคสองเป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ให้ประธานคณะกรรมการแจ้งให้รัฐมนตรีซึ่งบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหน่วยงานที่บุคคลนั้นสังกัดทราบและมีคำสั่งให้บุคคลนั้นดำเนินการตามวรรคสอง เว้นแต่เป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดินให้ถือว่าเป็นเหตุยกเว้นการปฏิบัติตามวรรคสอง

เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙ นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำหน้าที่ตามมาตรานี้ด้วย

กรรมการสามัญซึ่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองหรือกลุ่มพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร

ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๓ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้กำหนดอัตราส่วนตามวรรคห้า”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า คณะกรรมการสามัญประจำสภาโดยปกติจะศึกษาหรือสอบหาข้อเท็จจริงในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของตน แต่ในทางปฏิบัติเห็นว่าคณะกรรมการได้เรียกบุคคลหรือเรียกเอกสารที่ไม่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของตน ดังนั้น จึงเห็นควรให้อำนาจคณะกรรมการเรียก

บุคคลหรือเอกสารได้เฉพาะที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตนเท่านั้น เพื่อไม่ให้กระทบสิทธิของบุคคลมากเกินไป

นายนาถ ดวงวิชัย ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า เมื่อมีพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรวมถึงสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ตีความว่าไม่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกฯ ก็ได้ ซึ่งจะใช้วิธีการออกหนังสือเชิญตามที่รัฐธรรมนูญให้อำนาจไว้ โดยไม่มีการกำหนดโทษสำหรับบุคคลที่ไม่ให้ความร่วมมือทำให้เกิดความลักลั่นในทางปฏิบัติ โดยถ้าคณะกรรมการฯ ใดเห็นว่าบุคคลที่ต้องการจะเชิญเป็นคนที่อยู่ฝ่ายเดียวกับตนก็จะเชิญโดยไม่ใช้พระราชบัญญัติคำสั่งเรียกฯ แต่ถ้าบุคคลที่จะเชิญเป็นบุคคลที่อยู่ฝ่ายตรงข้ามกับตนก็จะใช้พระราชบัญญัติคำสั่งเรียกฯ เพื่อให้มีโทษทางอาญาหากบุคคลผู้ถูกเชิญไม่ให้ความร่วมมือ ซึ่งในทางปฏิบัติที่ผ่านมามีคณะกรรมการสามัญจำนวนห้าคณะ เท่านั้นที่เชิญโดยการใช้พระราชบัญญัติคำสั่งเรียกฯ จากคณะกรรมการสามัญทั้งหมดสามสิบห้าคณะ

สำหรับการเชิญบุคคลใดที่นำพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกฯ มาใช้บังคับ การเชิญจะต้องยึดรูปแบบของหนังสือเชิญที่ปรากฏในส่วนท้ายของพระราชบัญญัติ และในหนังสือเชิญจะมีหมายเหตุระบุไว้ว่า หากบุคคลใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือเชิญที่อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกฯ ก็จะนำไปสู่การออกคำสั่งเรียก ซึ่งกรณีดังกล่าวจะมีโทษทางอาญากำหนดไว้

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า การพิจารณาสอบสวนเป็นอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปของรัฐสภาที่จะดำเนินการให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงในเรื่องที่พิจารณาสอบสวน แต่ไม่ใช่การใช้อำนาจสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงมีเพียงบางประเทศเท่านั้นที่เห็นว่าการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเรียกเป็นความผิดอาญา

- มีกรรมการสอบถามว่า การตัดอำนาจออกคำสั่งเรียกในร่างรัฐธรรมนูญออก จะส่งผลให้เป็นการยกเลิกพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาโดยปริยายหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องการออกคำสั่งเรียกนอกจากปัญหาการเรียกเอกสารหรือบุคคลมีความซ้ำซ้อนแล้ว ยังมีปัญหากรณีที่คณะอนุกรรมการสามารถออกคำสั่งเรียกเอกสารหรือบุคคลได้ด้วย ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายกับคณะกรรมการฯ จึงควรให้คณะกรรมการฯ ต้องเป็นผู้ดำเนินการพิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริงเอง และเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๔ เป็นต้น

“มาตรา ๑๔ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละสภาตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิก ตั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อกระทำการพิจารณาสอบสวนหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ **อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภา แล้วว่าขงสภาต่อสภา** **มติตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญตั้งต่อสภาต่อสภะขุติสตราหรือเรียกให้ชัดเจนและไมซ้ำหรือซ้อนกัน**ได้

การกระทำการ การสอบสวนหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาตามวรรคหนึ่งต้องเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภา และเป็นอำนาจหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในการจัดตั้งคณะกรรมการ

ในการสอบสวนหาข้อเท็จจริงคณะกรรมการจะมอบอำนาจหรือมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลใดกระทำการแทนมิได้

คณะกรรมการแต่ละคณะต้องไม่มีหน้าที่ซ้ำซ้อนกัน

คณะกรรมการการตามวรรคหนึ่งมีอำนาจออกคำสั่งเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมา แลกงข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวนหาข้อเท็จจริงหรือ ศึกษาอยู่นั้นได้ แต่ให้คำสั่งเรียกดังกล่าวมีผลบังคับใช้เฉพาะกับบุคคลที่กฎหมายบัญญัติ แต่คำสั่งเรียกเช่นนั้น มิให้ใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาหรือตุลาการที่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ในกระบวนการวิธีพิจารณาพิพากษาอรรถคดีหรือการบริหารงานบุคคลของแต่ละศาล และมีให้บังคับแก่ผู้ตรวจการแผ่นดินหรือกรรมการในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่โดยตรงในแต่ละองค์กรตามรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติใน รัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี

ให้เป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีที่รับผิดชอบในกิจการที่คณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาที่ จะต้องสั่งการให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือ ราชการส่วนท้องถิ่นที่จะมาให้ข้อเท็จจริงตามที่คณะกรรมการเรียก

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคสองเป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ให้ประธานคณะกรรมการวินิจฉัยสั่งให้รัฐมนตรีซึ่ง บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหน่วยงานที่บุคคลนั้นสังกัดทราบและให้คำสั่งให้บุคคลนั้นดำเนินการตาม วรรคสอง เว้นแต่เป็นกรณีที่เกี่ยวข้อกับผลประโยชน์ส่วนตัวหรือประโยชน์ส่วนตนให้ถือว่าไม่เป็นเหตุ ขกเว้นการปฏิบัติตามวรรคสอง

เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙ นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำหน้าที่ตามมาตรานี้ด้วย

กรรมการการสามัญซึ่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ต้องมีจำนวนตามหรือ ใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองหรือกลุ่มพรรคการเมือง ที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร

ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๓ ให้ประธานสภา ผู้แทนราษฎรเป็นผู้กำหนดอัตราส่วนตามวรรคห้า”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ให้เป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีที่รับผิดชอบในกิจการที่คณะกรรมการสอบสวน หาข้อเท็จจริงหรือศึกษา กล่าวคือหากรัฐมนตรีสั่งการแล้วผู้ใต้บังคับบัญชาไม่ปฏิบัติให้รัฐมนตรีลงโทษ แต่ หากรัฐมนตรีไม่สั่งการถือว่ารัฐมนตรีมีความผิดฐานจงใจไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ ไม่ควรให้เป็นเรื่อง ความผิดทางอาญา

- มีการแสดงความคิดเห็นว่า อำนาจหน้าที่ที่ระบุในการตั้งคณะกรรมการเป็นไปไม่ได้หรือไม่ว่า ไม่ใช่อำนาจหน้าที่ของสภา จึงต้องเพิ่มความว่า “การกระทำการ การสอบสวนหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาตาม วรรคหนึ่งต้องเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภา และเป็นอำนาจหน้าที่ตามที่ระบุไว้ใน การตั้ง คณะกรรมการ”

ประธานกรรมการชี้แจงว่า เป็นการจำกัดให้การกระทำการ การสอบสวนหาข้อเท็จจริงหรือศึกษา เรื่องใด ๆ ต้องเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภา เพื่อไม่ให้คณะกรรมการนำเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับ อำนาจหน้าที่ของรัฐสภามาพิจารณา และไม่ให้คณะกรรมการพิจารณาเกินอำนาจหน้าที่ตามที่ระบุไว้ใน การตั้ง คณะกรรมการ

- มีการสอบถามว่า การกำหนดข้อยกเว้นเรื่องอำนาจเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียก บุคคลใดมาแลกงข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็น โดยมีให้นำมาใช้บังคับกับการบริหารงานบุคคลของ แต่ละศาล และมีให้บังคับแก่ผู้ตรวจการแผ่นดินหรือกรรมการในองค์กรอิสระที่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ โดยตรงในแต่ละองค์กร มีเหตุผลใด

ประธานกรรมการชี้แจงว่า เป็นการมิให้ใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาหรือตุลาการที่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานบุคคลของแต่ละศาล เนื่องจากรัฐธรรมนูญกำหนดให้ศาลเป็นอิสระ จึงไม่ควรมีการสอดแทรกเรื่องการบริหารงานบุคคล เช่น จะเรียกมาสอบถามว่าเหตุใดถึงมีคำสั่งย้ายผู้พิพากษา หรือเหตุใดจึงไม่แต่งตั้งบุคคลนี้เป็นอธิบดีผู้พิพากษา ไม่ได้

- มีกรรมการสอบถามว่า การมิให้ใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาหรือตุลาการที่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีนั้น มิให้ใช้บังคับเฉพาะขณะที่ผู้พิพากษาหรือตุลาการดำรงตำแหน่งอยู่ หรือเฉพาะระหว่างการพิพากษาอรรถคดี

ประธานกรรมการชี้แจงว่า การมิให้ใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาหรือตุลาการที่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีนั้น หมายรวมถึงเมื่อผู้พิพากษาหรือตุลาการไม่ได้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวแล้วด้วย

- มีกรรมการสอบถามว่า คณะกรรมการมีอำนาจเรียกวัตถุอื่นที่ไม่ใช่เอกสารได้หรือไม่ และเอกสารหมายถึงเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการชี้แจงว่า คณะกรรมการไม่มีอำนาจเรียกวัตถุอื่นที่ไม่ใช่เอกสาร เนื่องจากไม่ได้เป็นการสอบสวนคดีอาญา จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเรียกวัตถุอื่นมาเป็นวัตถุพยาน และยังหมายถึงเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ด้วยหากสามารถนำเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวมาแสดงต่อคณะกรรมการได้ แต่ไม่รวมถึงอุปกรณ์ในการเปิดเอกสารอิเล็กทรอนิกส์

นายนาถะ ดวงวิชัย ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติของรัฐสภาในอนาคต ความในร่างมาตรา ๑๔ ที่แก้ไขเพิ่มเติมแล้วนั้น คณะกรรมการจะใช้พระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาหรือไม่ก็ได้ใช่หรือไม่ และคำสั่งเรียกนั้นจะเป็นคำสั่งทางปกครองหรือไม่ ส่วนกรณีอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการต้องไม่ซ้ำซ้อนกันนั้น ในทางปฏิบัติบางเรื่องจะมีอำนาจหน้าที่ซ้ำซ้อนกัน เช่น กรณีนักเรียนทะเลาะวิวาทกัน อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษา และคณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ และผู้พิการ จะดำเนินการอย่างไร

ประธานกรรมการชี้แจงว่า หากมีการพิจารณาซ้ำซ้อนและไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ อาจมีความผิดฐานจงใจไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ หรือความผิดตามมาตรา ๑๕๗ ฐานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ

- มีกรรมการสอบถามว่า กรณีที่คณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและคณะกรรมการของวุฒิสภาเรียกเอกสาร หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็นในเรื่องเดียวกันซ้ำซ้อนกันสามารถกระทำได้หรือไม่

ประธานกรรมการชี้แจงว่า สามารถกระทำได้ไม่ถือว่าเป็นเรื่องซ้ำซ้อนเนื่องจากไม่ได้เป็นสภาเดียวกัน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในทางปฏิบัติเมื่อประชาชนร้องเรียนมายังคณะกรรมการ ประธานคณะกรรมการจะมอบหมายเรื่องดังกล่าวให้คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการพิจารณาศึกษา ซึ่งที่ผ่านมาคณะอนุกรรมการเองก็ได้สร้างประโยชน์ให้ประชาชนด้วยเช่นกัน

- ควรมีกฎไกย้อนกลับในการลงโทษคณะกรรมการหรือไม่ หากมีผู้ร้องว่าคณะกรรมการประพฤติมิชอบ

ประธานกรรมการชี้แจงว่า ความตามร่างมาตรา ๑๔ คือกลไกดังกล่าว กล่าวคือเป็นกรอบในการปฏิบัติหน้าที่ หากไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ถือว่าเป็นการผิดจริยธรรม ซึ่งอาจจะมีการกำหนดว่าผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญจะมีผลหรือบทลงโทษอย่างไร

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า อำนาจหน้าที่ของรฐสภาควรมีการเขียนให้ชัดเจนหรือไม่

ประธานกรรมการชี้แจงว่า อำนาจโดยปริยาย คือ อำนาจนิติบัญญัติ และควบคุมฝ่ายบริหาร ซึ่งบัญญัติไว้แล้วในรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการโดยหลักการจะเป็นการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐ และเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การเขียนอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาให้ชัดเจนจึงเป็นไปได้ยาก แต่หากเขียนข้อห้ามว่ารัฐสภาต้องไม่ทำอะไรจะเขียนได้ง่ายกว่า

- มีกรรมการเสนอให้ตัดคำว่า “คณะกรรมการแต่ละคณะต้องไม่มีหน้าที่ซ้ำซ้อนกัน” ในวรรคสี่ที่เพิ่มขึ้นใหม่ และเสนอให้เพิ่มความว่า “...ต้องไม่ซ้ำซ้อนกัน” ในวรรคสองที่เพิ่มขึ้นใหม่

นายนาถะ ดวงวิชัย ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ สอบถามว่า ในทางปฏิบัติ เมื่อคณะกรรมการดำเนินการดำเนินการศึกษาเรื่องใดๆ แล้วเสร็จต้องรายงานไปยังสภาผู้แทนราษฎร ตามร่างรัฐธรรมนูญนี้ยังต้องรายงานไปยังสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่

ประธานกรรมการชี้แจงว่า เรื่องดังกล่าวให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุม ฯ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๔ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละสภาตั้งเป็น คณะกรรมาธิการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิก ตั้งเป็นคณะกรรมาธิการ วิสามัญ เพื่อกระทำการกิจการพิจารณาสอบสวนหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ ของสภา แล้วรวบรวมข้อเท็จจริง เสนอต่อคณะกรรมาธิการหรือสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา หรือต่อ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา หรือต่อคณะรัฐมนตรีหรือต่อศาลรัฐธรรมนูญ หรือต่อศาลปกครอง หรือต่อศาลยุติธรรม หรือต่อศาลอาญา หรือต่อศาลทหาร หรือต่อศาลพิเศษ หรือต่อศาลอื่นใด ให้ พิจารณาและชี้ขาดหรือไม่ชี้ขาดหรือชี้ขาดกันไม่ได้

การกระทำกิจการ การสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาตามวรรคหนึ่งต้องเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภา และเป็นอำนาจหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในการตั้งคณะกรรมการซึ่งต้องไม่ซ้ำซ้อนกัน

ในการสอบหาข้อเท็จจริงคณะกรรมการจะมอบอำนาจหรือมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลใดกระทำการแทนมิได้

คณะกรรมการการตามวรรคหนึ่งมีอำนาจขอคำสั่งเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมา
 แสดงข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวนหาข้อเท็จจริงหรือ
 ศึกษาอยู่นั้นได้ และให้คำสั่งเรียกดังกล่าวนั้นมีผลบังคับต่อบทหน้าที่กฎหมายบัญญัติ แต่คำสั่งการเรียกเช่นนั้น
 มิให้ใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาหรือตุลาการที่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ในกระบวนการวิธีพิจารณาพิพากษาอรรถ
 คดีหรือการบริหารงานบุคคลของแต่ละศาล และมีให้บังคับแก่ผู้ตรวจการแผ่นดินหรือกรรมการในองค์กร
 อิสระตามรัฐธรรมนูญที่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่โดยตรงในแต่ละองค์กรตามรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติใน
 รัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี

ให้เป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีที่รับผิดชอบในกิจการที่คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงหรือศึกษาที่
จะต้องสั่งการให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือ
ราชการส่วนท้องถิ่นที่จะมาให้ข้อเท็จจริงตามที่คณะกรรมการเรียก

ในกรณีที่บุคคลที่บุคคลสองเป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ให้ประชาชนคณะกรรมาธิการแจ้งให้รัฐมนตรีซึ่ง รับผิดชอบหรือกำกับดูแลหน่วยงานที่บุคคลนั้นสังกัดทราบและชี้แจงให้บุคคลนั้นดำเนินการตาม วรรคสอง เว้นแต่เป็นกรณีที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนตัวหรือประโยชน์ส่วนตัวของแผ่นดินให้ถือว่าพ้นเหตุ ขทเว้นการปฏิบัติตามวรรคสอง

เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙ นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๙ ด้วย

กรรมาธิการสามัญซึ่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ต้องมีจำนวนตามหรือ ใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองหรือกลุ่มพรรคการเมือง ที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร

ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๓ ให้ประธานสภา ผู้แทนราษฎรเป็นผู้กำหนดอัตราส่วนตามวรรคห้า”

มาตรา ๑๕

“มาตรา ๑๕ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้อง

(๑) ไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่ง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือราชการส่วนท้องถิ่น

(๒) ไม่รับหรือแทรกแซงหรือก้าวก่ายการเข้ารับสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจอันมีลักษณะ เป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็น คู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(๓) ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษ นอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ ปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ๆ ในธุรกิจการงาน ปกติ

บทบัญญัติมาตรานี้มิให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภารับเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ เงินปีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมีให้ใช้บังคับในกรณีที่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภารับหรือดำรงตำแหน่งกรรมาธิการของรัฐสภา สภา ผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในการบริหารราชการแผ่นดิน

ให้นำความใน (๒) และ (๓) มาบังคับใช้กับคู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือ สมาชิกวุฒิสภา และบุคคลอื่นซึ่งมิใช่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภานั้น ที่ ดำเนินการในลักษณะที่ถูกใช้ ผู้ร่วมดำเนินการ หรือผู้ได้รับมอบหมายจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือ สมาชิกวุฒิสภาให้กระทำการตามมาตรา ๑๕ ด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- เรื่องคุณสมบัติของสมาชิกวุฒิสภาในร่างรัฐธรรมนูญนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะให้โอกาสข้าราชการ และพนักงานของรัฐสามารถเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ ความใน (๑) จะเป็นการตัดคุณสมบัติของกลุ่มบุคคล ดังกล่าวหรือไม่

ประธานกรรมการชี้แจงว่า ร่างรัฐธรรมนูญนี้ข้าราชการ หรือพนักงานของรัฐสามารถสมัครเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ แต่เมื่อได้เป็นสมาชิกวุฒิสภาแล้วข้าราชการ หรือพนักงานของรัฐต้องลาออกจากตำแหน่ง

- มีกรรมการสอบถามว่า ห้ามกงสุลกิตติมศักดิ์เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาหรือไม่

ประธานกรรมการชี้แจงว่า กงสุลกิตติมศักดิ์โดยเฉพาะผู้ที่มีสัญชาติไทยควรต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา เนื่องจากกงสุลกิตติมศักดิ์เป็นผู้แทนรัฐต่างประเทศจึงต้องรักษาประโยชน์ของประเทศที่ตนดูแล ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับการรักษาประโยชน์ของประเทศไทย

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๑๕ นำหลักการมาจากมาตรา ๒๖๕ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เรื่องการกระทำอันเป็นการขัดกันของผลประโยชน์

- มีกรรมการสอบถามว่า ร่างรัฐธรรมนูญนี้ได้ตัดข้อห้ามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เรื่องมิให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือโทรคมนาคม ออกใช่หรือไม่

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า มาตรา ๔๘ ในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือโทรคมนาคม มิได้ แต่ร่างรัฐธรรมนูญนี้ยังไม่ได้กำหนดเรื่องดังกล่าวไว้ ส่วนร่างมาตรา ๑๕ เป็นเรื่องการกระทำอันเป็นการขัดกันของผลประโยชน์ระหว่างการปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กับการบริหารงานภาครัฐเท่านั้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้การพิจารณาความในร่างมาตรา ๑๕ ไว้ก่อน

จากนั้นประธานกรรมการชี้แจงเรื่องลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการ เพื่อให้คณะกรรมการเกิดความเข้าใจร่วมกันและสามารถชี้แจงต่อสื่อมวลชนให้เป็นไปในทางเดียวกัน สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ร่างมาตรา ๑๙ (๔) ถูกหรือเคยถูกสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการนั้น กลไกในการตัดสิทธิมีสองกลไก คือ สิทธิเลือกตั้ง และสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หากผู้มีสิทธิเลือกตั้งคนใดถูกตัดสิทธิเลือกตั้งจะห้ามลงสมัครรับเลือกตั้งด้วย ส่วนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ผู้ที่ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งจะยังมีสิทธิเลือกตั้งสามารถลงคะแนนเสียงซึ่งเป็นสิทธิพื้นฐานได้ แต่ไม่มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งเท่านั้น สำหรับผู้มีอำนาจตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง คือ ศาล ส่วนคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจเพิกถอนเฉพาะสิทธิเลือกตั้งเท่านั้น

กรณีศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคและเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งนั้น ไม่ถือเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่เหตุที่ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ทั้งนี้ ไม่ห้ามบุคคลที่เคยถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง โดยห้ามเฉพาะผู้ที่อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเท่านั้น

กรณีร่างมาตรา ๑๙ (๕) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายศาล และร่างมาตรา ๑๙ (๑๐) ต้องหรือเคยต้องคำพิพากษาว่ากระทำการอันทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรม ถือเป็นผู้ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันอังคาร ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ เวลา ๑๑.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๘.๐๕ นาฬิกา

นางสาววรินทร์พร ปณิธานธรรม

วิทยากรชำนาญการ

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ

วิทยากรปฏิบัติการ

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง

นิติกรชำนาญการ

นางสาวอัจฉรา สอนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจน์วนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมาธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์